	ZESPÓŁ SZKÓŁ Z ODDZIAŁAMI SPORTOWYMI NR 1
	61-638 Poznań, os. Pod Lipami 106, tel. 061 82 00 591, sekretariat@szkolapodlipami.pl

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	**Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1**
poziom/klasa	**IVIII A, B, C**
przedmiot	**HISTORIA**

Wymagania na oceny do historii dla szkoły podstawowej w klasie 4

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej ogłoszonej rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej.

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Dopuszczająca ZAPAMIĘTANIE	Dostateczna ROZUMIENIE	Dobra ZASTOSOWANIE	bardzo dobra ANALIZA	Celująca TWORZENIE I EWALUACJA
Rozdział I. Z historią na Ty						

1. Pierwsza lekcja historii	• nazywa słowa związane z historią (opowieść, przeszłość, nauka) • zna historię jako nauka o przeszłości • rozpoznaje pomiędzy historią a baśniami i legendami • wie dlaczego warto uczyć się historii i czego uczymy się na historii, • zna znaczenie pojęć: przeszłość, baśń, legenda, historia	• rozpoznaje z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: historia, przeszłość • odróżnia przeszłość od współczesności • przedstawia czym są baśnie i legendy	• stosuje pojęcia: historia, baśń, legenda • podaje przykłady postaci legendarnych i historycznych • przedstawia, czym zajmują się historycy	• wyjaśnia, czym jest historia i dlaczego ją poznajemy • potrafi wskazać elementy prawdziwe i fikcyjne w opowieściach	• dostrzega zależność między uczeniem się historii dla współczesnego życia • samodzielnie odróżnia historię od fikcji literackiej • podaje przykłady legend i baśni oraz wskazuje ich cechy	• samodzielnie i trafnie analizuje różnice między historią, legendą a fikcją literacką • porównuje różne formy przekazywania wiedzy o przeszłości (historia, opowieści, legendy)
2. Historia – nauka o przeszłości	• nazywa źródła historyczne, ich przykłady oraz podział • zna różnicę między historią a archeologią • zna metody badania	• rozpoznaje pojęcia: archeologia, źródła historyczne • rozumie, że źródła nie zawsze mówią prawdę	• rozróżnia pracę historyków i archeologów • wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki • dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych	• rozumie różnicę między historią a archeologią • wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych	• omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów • dzieli źródła pisane i niepisane na podkategorie	• samodzielnie ocenia wiarygodność źródła, uwzględniając autora oraz cel i kontekst historyczny jego powstania

	wiarygodności źródeł • wymienia związki przyczynowo-skutkowe • zna znaczenie pojęć: źródło historyczne, archeologia, przyczyna, skutek			• z pomocą nauczyciela ocenia, czy źródło jest wiarygodne	• wyjaśnia, jak sprawdza się wiarygodność źródeł	
3. Historia mojej rodziny	• zna znaczenie pamiątek rodzinnych i opowieści jako źródeł do historii rodziny • zna drzewo genealogiczne jako sposób przedstawienia historii rodziny • zna tradycje rodzinne jako czynnik łączący członków rodziny • nazywa pojęcia: pamiątki rodzinne, krewni,	• z pomocą nauczyciela poprawnie posługuje się pojęciami: pamiątki rodzinne, krewni, pokolenie • podaje przykłady pamiątek rodzinnych	• poprawnie posługuje się pojęciami: drzewo genealogiczne, tradycja rodzinna • wykonuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny lub wybranej postaci (historycznej lub literackiej) • podaje przykłady tradycji rodzinnych	• poprawnie posługuje się pojęciem: genealogia • wyjaśnia znaczenie pamiątek rodzinnych dla zachowania historii rodziny • poprawnie odczytuje proste drzewo genealogiczne	• wyjaśnia znaczenie pamiątek rodzinnych i ich rolę w przekazywaniu historii • omawia, jak tradycje rodzinne budują więzi między pokoleniami • samodzielnie tworzy drzewo genealogiczne • potrafi opisać historię swojej rodziny na podstawie drzewa genealogicznego	• samodzielnie porządkuje zebrane informacje o historii własnej (lub wybranej) rodziny w uporządkowaną opowieść • wyjaśnia rolę tradycji rodzinnych w budowaniu tożsamości i więzi międzypokoleniowych

	pokolenie, genealogia, tradycja rodzinna					
4. Czas w historii	• wymienia chronologia i przedmiot jej badań • rysuje oś czasu i zapisuje na niej daty • zna pojęcia: prehistoria, kolejne epoki historyczne oraz ich daty graniczne • rozpoznaje cyfry rzymskie i arabskie • rozpoznaje znaczenie pojęć: chronologia, oś czasu, stulecie, tysiąclecie, wiek, nasza era i czasy p.n.e., epoka historyczna	• z pomocą nauczyciela używa pojęć: oś czasu, tysiąclecie, stulecie, wiek • z pomocą nauczyciela tworzy prostą oś czasu	• poprawnie posługuje się pojęciami: chronologia, okres p.n.e. i n.e., epoka historyczna • zamienia cyfry arabskie na rzymskie • porządkuje epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie	• poprawnie odczytuje informacje z osi czasu • rozróżnia epoki historyczne • biegle odczytuje i zapisuje daty z wykorzystaniem cyfr rzymskich i arabskich	• poprawnie posługuje się osią czasu i umieszcza na niej wydarzenia • wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery • zna ramy czasowe epok historycznych i rozumie ich uznaniowość	• charakteryzuje główne epoki historyczne

5. Obliczanie czasu w historii **Kartkówka z tematów 4 i 5 – określanie wieków p.n.e. i n.e., zaznaczanie dat na osi czasu.**	• zna obliczanie upływu lat między wydarzeniami z n.e., p.n.e. i obu er • określa, w którym wieku doszło do danego wydarzenia	• określa z pomocą nauczyciela , w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie • oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery	• poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e. • oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er	• określa początek i koniec wieku • poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu	• oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er	• przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych
Rozdział II: Mała i duża ojczyzna						
1. Mieszkamy w Polsce	• wspólnota państwowa (państwo) i wspólnota narodowa (naród) • polskie symbole narodowe i ich funkcje • polskie święta państwowe i ich funkcje	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: państwo, naród, ojczyzna, patriotyzm, symbole narodowe • rozpoznaje polskie symbole narodowe • wskazuje na mapie Europy Polskę	• posługuje się pojęciami: wspólnota, Polonia • przedstawia polskie symbole narodowe • identyfikuje symbole Unii Europejskiej: flagę i hymn	• wyjaśnia, czym jest wspólnota państwowa i narodowa • przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych	• wyjaśnia znaczenie świąt państwowych dla budowania wspólnoty i podaje przykłady świąt • wyjaśnia znaczenie symboli narodowych dla wspólnoty	• analizuje znaczenie narodu w historii i współczesności • rozumie znaczenie symboli Unii Europejskiej w kontekście integracji europejskiej

	• symbole UE • znaczenie pojęć: wspólnota, państwo, naród, ojczyzna, patriotyzm, symbole narodowe, Polonia				narodowej i państwowej • wyjaśnia znaczenie symboli UE dla mieszkańców Polski	
2. Moja mała ojczyzna	• zna pojęcia duża i mała ojczyzna • rozpoznaje pojęcie małe ojczyzny i ich tradycje • zna różnice kulturowo-historyczne między regionami (języki, obyczaje, stroje ludowe) • znaczenie pojęć: mała ojczyzna, region	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: region, mała ojczyzna, duża ojczyzna • podaje nazwę regionu, w którym mieszka, i wskazuje go na mapie Polski	• rozumie, że różne regiony Polski mają inne tradycje i zwyczaje • podaje proste przykłady tradycji lokalnych	• analizując mapę, wymienia główne regiony Polski oraz wskazuje ich położenie • rozumie różnicę między małą i dużą ojczyzną • wskazuje różnice kulturowe i historyczne między regionami	• wyjaśnia znaczenie obrzędów, tradycji i zwyczajów regionalnych dla budowania wspólnoty i wskazuje ich odmienność w różnych częściach Polski • omawia regiony Polski	• porównuje tradycje i kulturę różnych regionów Polski • omawia rolę gwary i dziedzictwa regionalnego
3. Historia mojej okolicy	• zna historię lokalną • zna plan miasta jako źródło historii lokalnej (zabytki, pomniki,	• rozumie, czym są zabytki i dlaczego są ważne • z pomocą nauczyciela wskazuje zabytki	• z pomocą nauczyciela rozpoznaje ślady przeszłości w swojej miejscowości	• wymienia postacie szczególnie zasłużone dla małej ojczyzny i identyfikuje formy ich upamiętnienia	• samodzielnie rozpoznaje ślady przeszłości w swojej miejscowości i podejmuje próby ich odczytania	• samodzielnie odczytuje ślady przeszłości w swojej miejscowości • w oparciu o zebrane informacje

Kartkówka z 1,2 i 3 tematu II działu.	patroni ulic i instytucji) • zna legendę jako źródło do historii regionalnej • zna zabytki i ich znaczenie	w swoim miejscu zamieszkania	• podaje przykłady działań, które pomagają poznawać historię lokalną • dostrzega ograniczenia legend jako źródeł historycznych	• rozumie znaczenie i konieczność ochrony zabytków historycznych w swoim regionie • wyjaśnia, czego można dowiedzieć się z legend	• przedstawia legendy związane ze swoją okolicą i wskazuje w nich elementy poświadczone historycznie i fikcyjne	przedstawia historię swojej okolicy
4. Jak korzystać z mapy historycznej ?	• zna znaczenie mapy w pracy historyka • rozumie podobieństwa i różnice między mapą a planem • odczytuje informacji z planu i mapy historycznej • odczytuje skalę i legendy mapy • zna znaczenie pojęć: mapa, plan, legenda, skala	• rozumie pojęcia: mapa, plan, legenda, skala • wymienia elementy mapy historycznej	• wyjaśnia, czym różni się mapa historyczna od planu historycznego • odczytuje podstawowe informacje z mapy i planu historycznego • poprawnie korzysta z legendy	• samodzielnie odczytuje informacje z mapy i planu historycznego • rozumie, czym jest skala i do czego służy • wyjaśnia znaczenie legendy mapy i poprawnie interpretuje jej symbole	• wyjaśnia, jak historycy wykorzystują mapy do badania przeszłości • wyciąga proste wnioski na podstawie mapy	• łączy informacje z mapy z innymi źródłami wiedzy • wyciąga trafne i złożone wnioski na podstawie mapy • podejmuje próbę stworzenia własnej mapy historycznej związanej z wybranym wydarzeniem lub procesem z historii małej ojczyzny
Rozdział III: Z najdawniejszych dziejów						

1. Jak żyli pierwsi ludzie?	• zna pochodzenie człowieka i jego ekspansję • wie, jak wyglądało życie człowieka pierwotnego • zna różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia • rozpoznaje początki rolnictwa i udomowienie zwierząt • zna znaczenie pojęć: człowiek rozumny, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: koczowniczy i osiadły tryb życia, człowiek rozumny • opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym	• poprawnie posługuje się pojęciami: rewolucja neolityczna, Żyzny Półksiężyc • opisuje początki rolnictwa i udomowienie zwierząt • wymienia korzyści, które dały człowiekowi umiejętności uprawy ziemi i hodowli zwierząt	• wyjaśnia różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia • wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna • opisuje cechy i umiejętności przodków człowieka rozumnego	• wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia • wyjaśnia długofalowe skutki rewolucji neolitycznej • wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty	• analizuje znaczenie rewolucji neolitycznej dla rozwoju cywilizacji • wyciąga wnioski dotyczące zmian w sposobie życia człowieka

2. Pierwsze cywilizacje	• zna życie w dolinach wielkich rzek • rozumie kształtowanie się pierwszych miast i państw • wyjaśnia powstanie pisma • zna znaczenie pojęć: miasto-państwo, Mezopotamia, cywilizacja, kanały nawadniające	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: Mezopotamia, cywilizacja, kanały nawadniające • wskazuje na mapie obszar Mezopotamii • wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb	• poprawnie posługuje się pojęciem: miasto-państwo • wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii i Babilonii • opisuje początki pierwszych miast i państw	• wyjaśnia rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji • wyjaśnia, do czego służyło pismo w dawnych czasach • wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym • charakteryzuje osiągnięcia pierwszych cywilizacji	• porównuje osiągnięcia pierwszych cywilizacji • ocenia kary zawarte w Kodeksie Hammurabiego • uzasadnia znaczenie osiągnięć pierwszych cywilizacji dla późniejszych epok	• wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii
3. W starożytnym Egipcie	• Egipt jako przykład antycznej cywilizacji • znaczenie Nilu dla państwa egipskiego • warunki życia w starożytnym Egipcie • struktura społeczna starożytnego Egiptu	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: faraon, społeczeństwo (grupa społeczna) • wskazuje na mapie Egipt oraz Nil • opisuje warunki życia w starożytnym Egipcie	• wyjaśnia znaczenie Nilu dla rolnictwa, życia i rozwoju państwa • wymienia grupy społeczne w Egipcie	• charakteryzuje strukturę społeczną Egiptu • wyjaśnia zależność między warunkami przyrodniczymi a życiem ludzi w Egipcie • poprawnie opisuje własnymi słowami podstawowe role w społeczeństwie egipskim	• porównuje prawa i obowiązki różnych grup społecznych • wskazuje wady i zalety silnej pozycji faraona w Egipcie	• wskazuje podobieństwa i różnice między Egiptem a innymi cywilizacjami starożytnymi

	• znaczenie pojęć: faraon, społeczeństwo					
4. Osiągnięcia starożytnych Egipcjan	• osiągnięcia cywilizacji egipskiej • wierzenia Egipcjan jako przykład religii politeistycznej • architektura, sztuka i nauka egipska • znaczenie pojęć: hieroglify, piramida, politeizm, mumifikacja, życie pozagrobowe	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: piramida, hieroglify • rozpoznaje podstawowe osiągnięcia starożytnego Egiptu (budowle, pismo, mumie) • opisuje wygląd piramid	• poprawnie posługuje się pojęciami: politeizm, mumifikacja, życie pozagrobowe • wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej • wyjaśnia, na czym polegała mumifikacja i jaki był cel tego procesu	• opisuje rozwój nauki egipskiej i jej znaczenie w życiu codziennym • podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan • opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy	• wyjaśnia, jak politeizm wpływał na życie Egipcjan • wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny	• wymienia i charakteryzuje najbardziej znane dzieła sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutanchamona, popiersie Nefertiti, piramidy w Gizie)
5. Od hieroglifów do alfabetu	• powstanie pisma i jego znaczenie dla rozwoju cywilizacji • ewolucja pisma i wynalezienie alfabetu • znaczenie pojęć: pismo	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: pismo obrazkowe, hieroglify, pismo klinowe, pismo alfabetyczne	• rozpoznaje różne rodzaje pisma • wymienia najważniejsze korzyści związane z wynalezieniem pisma	• charakteryzuje znaczenie pisma dla rozwoju cywilizacji • wyjaśnia proces ewolucji pisma (od piktogramów do alfabetu)	• wskazuje związki między rozwojem pisma a rozwojem państw i społeczeństw • porównuje różne rodzaje pisma i wskazuje ich zalety oraz ograniczenia	• sytuuje w przestrzeni obszary związane z rozwojem pisma (Mezopotamia, Egipt, Fenicja) • ocenia znaczenie wynalezienia alfabetu dla rozwoju

Powtórzenie i sprawdzian wiadomości z działu III.	obrazkowe, hieroglify, pismo klinowe, pismo alfabetyczne			• wyjaśnia rolę Fenicjan w stworzeniu alfabetu	• porównuje znaczenie pisma w czasach starożytnych i współcześnie	komunikacji i kultury
Rozdział IV: W starożytnej Grecji						
1. Świat starożytnych Greków	• zna warunki geograficzne Grecji • rozumie fundamenty wspólnoty greckiej • zna wierzenia Greków i greckich bogów • zna znaczenie pojęć: Hellada, Hellenowie, polis, mity, mitologia, heros	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: Hellada, Hellenowie, mit, heros • z pomocą nauczyciela opisuje warunki naturalne starożytnej Grecji • wymienia najważniejszych bogów greckich	• poprawnie posługuje się pojęciami: polis, mitologia • wskazuje na mapie Grecję i jej wyspy oraz otaczające morza • przedstawia wierzenia starożytnych Greków • wymienia czynniki łączące starożytnych Greków	• wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis) • charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali	• porównuje warunki geograficzne Mezopotamii i Grecji i dostrzega ich wpływ na rozwój tych regionów • opisuje znaczenie wierzeń i mitów w życiu Greków • wyjaśnia, jak mity greckie wpływały i wpływają na sztukę i literaturę	• wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): pięta Achillesa itp. • wyjaśnia, jak mity greckie kształtowały sposób myślenia i wartości Greków
2. W starożytnych Atenach	• wymienia cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej	• z pomocą nauczyciela wyjaśnia pojęcia: demokracja, obywatele, agora	• poprawnie posługuje się pojęciami: Akropol, Partenon	• wyjaśnia, kim był Perykles	• dostrzega podobieństwa i różnice między	• porównuje demokrację ateńską ze współczesnymi

Kartkówka z tematów 1 i 2 działu IV	• Perykles – najwybitniejszy przywódca demokratycznych Aten • życie codzienne różnych warstw społecznych w Atenach • demokracja we współczesnym świecie • znaczenie pojęć: demokracja, obywatele, agora, Akropol, Partenon	• wymienia różne zajęcia mieszkańców Aten	• wskazuje na mapie Ateny • wymienia cechy ustroju Aten	• opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach • wyjaśnia, czym była demokracja ateńska (udział obywateli w podejmowaniu decyzji • opisuje rolę Peryklesa jako przywódcy Aten • porównuje położenie obywateli, kobiet i niewolników w Atenach	ustrojem Aten i Egiptu • podejmuje próby oceny ustroju Aten – wskazuje jego wady i zalety	systemami demokratycznymi
3. Osiągnięcia starożytnych Greków	• najważniejsze dokonania sztuki greckiej: architektura, rzeźba • odczytuje zasięg cywilizacji greckiej • zna znaczenie filozofii w starożytnej Grecji i jej najwybitniejszych przedstawicieli	• wymienia różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji • z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciem filozofia	• podaje przykłady greckich dokonań w zakresie architektury i sztuki • wyjaśnia, czym zajmowali się filozofowie	• przedstawia dokonania nauki greckiej • łączy czołowych greckich twórców i uczonych (Fidiasza, Sofoklesa, Pitagorasa, Hipokratesa, Sokratesa, Platona, Arystotelesa) z właściwymi polami aktywności	• omawia dokonania najważniejszych filozofów, wskazując podstawowe różnice między ich poglądami • wskazuje cechy charakterystyczne sztuki greckiej	• podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę

	• zna dokonania greckiej nauki • zna postacie: Fidiasza, Sokratesa, Platona, Arystotelesa, Pitagorasa • zna znaczenie pojęcia: filozofia			• wskazuje na mapie współczesnego świata zasięg cywilizacji greckiej	• wyjaśnia, jak filozofia wpłynęła na sposób myślenia Greków o świecie i człowieku	
4. W greckim teatrze i na stadionie **Kartkówka z tematów 3 i 4 działy IV.**	• Wyjaśnia narodziny teatru greckiego • zna początki literatury: „Iliada” i „Odyseja”, • wyjaśnia rolę sportu w życiu starożytnych Greków, • zna starożytne i współczesne igrzyska olimpijskie • zna postać Homera • zna znaczenie pojęć:	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: igrzyska, olimpiada • przedstawia rolę sportu w starożytnej Grecji • z pomocą nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki	• poprawnie posługuje się pojęciami: tragedia, komedia, epos • wyjaśnia, kim był Homer	• dostrzega i wyjaśnia różnice między tragedią a komedią • przedstawia treść Iliady i Odysei • przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich	• dostrzega podobieństwa i różnice pomiędzy współczesnym i antycznym teatrem • dostrzega podobieństwa i różnice pomiędzy współczesnymi i antycznymi igrzyskami • wyjaśnia genezę i znaczenie frazeologizmu: koń trojański	• opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi • ocenia rolę sportu w życiu Greków i jego znaczenie społeczne oraz religijne

	tragedia, komedia, epos, igrzyska, olimpiada					
Rozdział V: Dzieje starożytnego Rzymu						
1. Jak powstało Cesarstwo Rzymskie?	• zna legendarne początki państwa rzymskiego • wymienia przemiany ustrojowe: królestwo, republika, cesarstwo • odczytuje z mapy ekspansję terytorialną Rzymu • zna organizacje armii i wyposażenie rzymskiego legionisty • nazywa kryzys i upadek Imperium Rzymskiego • zna znaczenie pojęć:	• wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński, Rzym • z pomocą nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca • przedstawia uzbrojenie rzymskiego legionisty	• poprawnie posługuje się pojęciami: republika, obywatele, cesarstwo, prowincje, legiony, barbarzyńcy • przedstawia legendarne początki Rzymu • porządkuje chronologicznie formy ustrojowe Rzymu • zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e. i 476 r. n.e.	• wskazuje charakterystyczne cechy ustroju Rzymu w czasach królestwa, republiki, cesarstwa • opisuje ekspansję terytorialną Rzymu i jej przyczyny • charakteryzuje życie i obowiązki rzymskiego legionisty • opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego	• wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium • wyjaśnia, co doprowadziło do załamania potęgi Rzymu • wyjaśnia, jak była zorganizowana rzymska armia i dlaczego była skuteczna • przedstawia na mapie najdalszy zasięg imperium	• wyjaśnia różnice w rozumieniu pojęcia republika w antyku i współcześnie • przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski • analizuje przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego

	republika, obywatele, cesarstwo, prowincje, legiony, barbarzyńcy					
2. W starożytnym Rzymie	• wymienia skład społeczeństwa starożytnego Rzymu: obywatele, patrycjusze, plebejusze, niewolnicy • opisuje życie codzienne i rozrywki w Rzymie • nazywa miasto Rzym jako stolica imperium • wymienia wierzenia Rzymian • zna znaczenie pojęć: patrycjusze, plebejusze, niewolnicy, triumf, amfiteatr, Koloseum, Forum Romanum	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: amfiteatr, Koloseum, Forum Romanum, triumf • z pomocą nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu	• poprawnie posługuje się pojęciami: patrycjusze, plebejusze, niewolnicy • wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały • charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego • charakteryzuje rozrywki starożytnych Rzymian	• wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem • opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum • wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw	• porównuje położenie patrycjuszy, plebejuszy i niewolników • podejmuje próby oceny położenia przedstawicieli różnych grup społecznych • opisuje Rzym jako centrum polityczne, społeczne i kulturalne imperium • wyjaśnia, jak wierzenia Greków wpłynęły na wierzenia Rzymian	• porównuje starożytny Rzym ze współczesnymi wielkimi miastami • porównuje rozrywki starożytnych Rzymian ze współczesnymi i poddaje je ocenie moralnej

3. Dziedzictwo Cesarstwa Rzymskiego **Kartkówka z tematów 1,2,3 działu V.**	• romanizacja i jej skutki • prawo rzymskie i jego znaczenie • największy zasięg imperium i jego współczesne ślady materialne (architektura, drogi i monety) i niematerialne (języki romańskie, alfabet) • znaczenie pojęć: romanizacja, łacina, Prawo XII tablic, prawo rzymskie, akwedukt, języki romańskie	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: łacina, Prawo XII tablic, prawo rzymskie, akwedukt • z pomocą nauczyciela wymienia najważniejsze dokonania starożytnych Rzymian	• poprawnie posługuje się pojęciami: romanizacja, języki romańskie • wyjaśnia sens powiedzenia: Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu • wymienia przykłady materialnych śladów imperium	• wyjaśnia, na czym polegała romanizacja • podaje przykłady wybitnych dzieł sztuki i architektury rzymskiej • przedstawia rolę prawa i okoliczności jego spisania w Rzymie • wyjaśnia, dlaczego Rzymianie przykładali dużą wagę do budowy sieci dróg	• wyjaśnia znaczenie łaciny dla rozwoju języków europejskich • podejmuje próby oceny procesu romanizacji z punktu widzenia imperium oraz mieszkańców prowincji • wyjaśnia, dlaczego ślady oddziaływania Rzymu odnajdujemy poza jego granicami	• opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie • ocenia, które z dokonań Rzymian było najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź • wyciąga wnioski dotyczące trwałości dziedzictwa rzymskiego
4. Początki chrześcijaństwa	• zna Jezusa z Nazaretu jako twórca nowej religii monoteistycznej i jako postać historyczną • opisuje atrakcyjność	• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: Dekalog, judaizm, Mesjasz, monoteizm, chrześcijaństwo, apostołowie	• podaje przynajmniej jedną przyczynę prześladowań chrześcijan • charakteryzuje działalność apostołów po	• poprawnie posługuje się pojęciem: wolność religijna • wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo było atrakcyjne dla	• opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie • analizuje przyczyny i skutki prześladowań chrześcijan	• potrafi uzasadnić atrakcyjność chrześcijaństwa dla różnych grup społecznych w Rzymie (np.

	chrześcijaństwa na tle religii rzymskiej • zna przyczyny prześladowania chrześcijan w Rzymie • opisuje na podstawie mapy ekspansję chrześcijaństwa • zna znaczenie pojęć: Dekalog, judaizm, Mesjasz, monoteizm, chrześcijaństwo, apostołowie, wolność religijna	• dostrzega zasadnicze różnice między chrześcijaństwem a wierzeniami starożytnych Rzymian	ukrzyżowaniu Jezusa • sytuuje początki chrześcijaństwa we właściwym wieku	członków różnych grup społecznych • wyjaśnia, jaką zmianę wprowadził Edykt mediolański	• porównuje religię rzymską i chrześcijaństwo • analizując mapę, opisuje proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w imperium rzymskim	niewolników, ludzi ubogich)

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności

Nauczyciel stosuje zróżnicowane formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych:

1. **Sprawdziany pisemne:** podsumowujące materiał z poszczególnych działów.

2. Kartkówki: z 1, 2–3 ostatnich lekcji.

3. **Wypowiedzi ustne:** odpowiedzi na pytania, prezentacje przygotowanych projektów.

4. **Wypowiedzi pisemne:** opis wyjścia w terenie, opis udziału w wystawie, opis historii prywatnej

5. **Praca w grupie i projekty:** ocena zaangażowania, współpracy oraz efekty końcowego.

6. **Aktywność na lekcji:** wykonywanie ćwiczeń, praca w parach i grupach.

Nauczycielka historii w klasach IVA, IV B, IVC Anna Matysiak